

ที่ ศธ ๐๖๐๕/ ๒๕๐

สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา
ถนนรามอินทรา กม.๕ - ๖ แขวงท่าแร้ง
เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๓๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “สอนนอกกรอบ : ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน”

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาครัฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการ “สอนนอกกรอบ : ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน” พร้อมโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์
จำนวน ๑ ชุด (๒๐ หน้า)

ด้วยศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ดำเนินโครงการ “หยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุข : เส้นทางสู่สุขภาวะทางปัญญา” สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการสอนและการบ่มเพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างวิทยาลัยต้นแบบด้านการเรียนการสอน ด้านคุณธรรม จริยธรรม การดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบของสถาบันมากกว่าเพียงตัวบุคคลและมุ่งเน้นไปที่การลงมือปฏิบัติในรายสถาบันเพื่อสร้างระบบและองค์ประกอบเกื้อหนุนให้เกิดวิทยาลัยต้นแบบที่นำจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในสถาบันนำไปสู่สุขภาวะทางปัญญาเกิดเป็นสถาบันต้นแบบในระยะกลางถึงระยะยาว จึงขอเชิญสถานศึกษาที่สนใจส่งครูเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการจะต้องสามารถเข้าร่วมฝึกอบรมได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๔ ครั้ง ซึ่งมีกำหนดการดังนี้

ครั้งที่	วันที่จัด	สถานที่จัด
๑	๓๑ พฤษภาคม- ๒ มิถุนายน ๒๕๖๔	รอยัล ฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดนครนายก
๒	๒๑ - ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔	โรงแรมเดอชาโตเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
๓	๒๑ - ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๔	รอยัล ฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดนครนายก
๔	๑๒ - ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕	รอยัล ฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดนครนายก

โดยโครงการจะออกค่าใช้จ่ายให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรมแต่ละสถานศึกษา สำหรับค่าพาหนะในการเดินทางมายังสถานที่ฝึกอบรมในแต่ละครั้งสถานศึกษาดันสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งผู้สมัครสามารถลงทะเบียนผ่านทางแบบฟอร์มออนไลน์ทาง <https://forms.gle/WtRnCbMP43S1euPG8> หรือ ผ่านทาง QR Code ภายในวันพุธที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งจะมีการประกาศผู้มีสิทธิ์สัมภาษณ์สอบสัมภาษณ์และประกาศรายชื่อผู้ได้รับได้เข้าร่วมการอบรมต่อไป รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในการนี้...

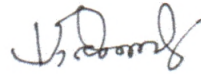
ในการนี้ สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา ขอเชิญสถานศึกษาที่สนใจส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม โดยสถานศึกษาสามารถลงทะเบียนผ่านทางแบบฟอร์มออนไลน์โดยตรงไปยังศูนย์จัดตบปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ ๐๖ ๕๙๑๕ ๐๙๙๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการ

ขอแสดงความนับถือ

ด้วย สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา ขอเชิญส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม "สอนนอกกรอบ : ครูผู้สร้าง" ทางออนไลน์ ๒๐๑๕ โดยขอความร่วมมือ

(นางปณิสรา สุจริตนาชัยสกุล)

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

เพื่อโปรดทราบ
กลุ่มงานพัฒนาวิชาชีพ
โทร. ๐ ๒๕๐๙ ๓๖๕๕ ต่อ ๑๒๐๔
โทรสาร ๐ ๒๕๔๓ ๖๐๒๐

เรียน ผู้อำนวยการ

๑. เพื่อโปรดทราบ

๒. เพื่อกำหนดตัวรองรับ

และมอบหมายบุคลากร

๒๒ ส.ค. ๖๕

เรียน ผู้อำนวยการ

๑. เพื่อโปรดทราบ

๒. เพื่อกำหนดตัวรองรับ

และมอบหมายบุคลากร

๒๒ ส.ค. ๖๕

๑. ทน.

๒. ทน.

๓. มอบหมายบุคลากร

๒๒ ส.ค. ๖๕

โครงการ

“สอนนอกกรอบ: ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน”

(Teach out of the Box: Transformative teachers from within)

ภายใต้โครงการหยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุข : เส้นทางสู่สุขภาวะทางปัญญา

สำหรับสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

จัดโดย

ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

1 พฤศจิกายน 2563

โครงการ

“สอนนอกกรอบ: ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน”

(Teach out of the Box: Transformative teachers from within)

ภายใต้โครงการหยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุข : เส้นทางสู่สุขภาวะทางปัญญา

สำหรับสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

จัดโดย

ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

1 พฤศจิกายน 2563

1. หลักการและเหตุผล

ถึงแม้ความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาของไทยจะก้าวเข้าสู่ศตวรรษ 21 พร้อมๆ กับนโยบายในการสนับสนุนอย่างกว้างขวางทั้งในด้านงบประมาณ และการส่งเสริมในด้านต่างๆ แล้วก็ตาม แต่พัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กไทยทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาก็ยังมีข้อท้าทายเป็นอย่างมากต่อผลลัพธ์คุณภาพการศึกษาที่ยังคงมุ่งเน้น “การเรียนการสอนเป็นหลัก ” (Teaching or Input-based Learning) นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “Education Reform & Entrance 4.0” ภายในงานมหกรรมการศึกษา Think Beyond 4.0 กล่าวว่า “การศึกษาในยุค Thailand 4.0” มีความหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคนที่รักที่จะเรียนรู้มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย.....” ดังนั้น การใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถานที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นกำลังของชาติในการประกอบอาชีพด้วยความรู้ความสามารถที่ต้องควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ในวิชาชีพของตน จึงมีความสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านความรู้และทักษะ อีกทั้งการพัฒนาด้านเจตคติดังกล่าวจะช่วยให้คนใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เป็นคนดีของสังคมอย่างสมบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งในการสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับนี้ คือ การพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ได้กล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาต้องให้การศึกษารอบด้านที่กับนักเรียนต้องสร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ทั้งนี้แนวทางการจัดการศึกษา ที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สาระสำคัญของหลักสูตร และการประเมินผลจึงมีส่วนสำคัญ ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมเป็นนามธรรมอยู่ในตัวบุคคล และเป็นทั้งคุณลักษณะของพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากนามธรรมดังกล่าว แม้สังคมจะมีบรรทัดฐานชัดเจนว่าเรื่องใดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่ก็ยากที่จะพัฒนาคุณลักษณะภายในซึ่งเป็นนามธรรม (คุณธรรม) ให้สามารถเป็นพื้นฐานและกำกับให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (จริยธรรม) ได้

จะพบว่าในปัจจุบันได้มีกระแสความตื่นตัวและสนใจแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (contemplative education) และการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ขึ้นในระบบการศึกษาไทยอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจิตตปัญญาศึกษา คือ ปรัชญาทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่บูรณาการการเรียนรู้มิติด้านในและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงเข้าไปในการเรียนรู้ในเชิงวิชาการ เพื่อเกื้อหนุนให้เกิดการนำเอาความรู้ทางวิชาการไปเชื่อมโยงกับสังคม พัฒนาความเข้าใจในตนเอง ไปพร้อม ๆ กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ และบ่มเพาะทักษะในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ในปัจจุบันจึงมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำเอาจิตตปัญญาศึกษาและการฝึกปฏิบัติมิติด้านในเข้ามาใน

อุดมศึกษามากขึ้นอย่างรวดเร็ว¹ สะท้อนให้เห็นว่า อดีตที่ผ่านมากระบวนการศึกษาขาดความสมดุล กล่าวคือ ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะทางวิชาชีพเพื่อป้อนตลาดแรงงาน แต่ขาดการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเป้าหมายและความหมายของการเรียนรู้ หรือการช่วยเหลือให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจว่า “เขาคือใคร การค้นหาเป้าหมายใหญ่สำหรับชีวิตของพวกเขา และสำเร็จการศึกษาไปด้วยความเป็นมนุษย์ที่ดียิ่งขึ้น”² กล่าวโดยย่อคือ การศึกษาขาดความเชื่อมโยงกับชีวิตของผู้เรียน ไม่ได้ผนวกมิติความเป็นมนุษย์ของผู้สอนและผู้เรียนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มาจากการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ของการฝึกปฏิบัติในศาสนาและปรัชญาหลายแขนงทั่วโลก จิตตปัญญาศึกษาเชื่อเชิญให้ผู้เรียนใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้มากับการโอบอุ้มชีวิตและปรากฏการณ์ในโลกภายใน ณ ปัจจุบันขณะเพื่อสร้างประสบการณ์ตรง วิธีจิตตปัญญานำมาความรู้และเฝ้ามองปรากฏการณ์ต่างๆ (เช่น กระบวนการทางธรรมชาติ กระบวนการสร้างวัฒนธรรม สภาวะทางอารมณ์และจิตใจ อคติ สื่อฯ) และใช้โอกาสนั้น เพื่อพัฒนาสติและฝึกฝนการตระหนักรู้ ทักษะการฟังและสื่อสารข้ามผ่านความแตกต่าง เพื่อเอื้อต่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเท่าทันผลจากการกระทำของเราต่อโลกภายนอกในวงกว้าง ดังนั้น จิตตปัญญาศึกษาไม่ใช่เพียงหลักสูตรในแบบเดิมที่แค่มีวิชาการทำสมาธิเข้ามา แต่เป็นแนวทางที่สร้างการเรียนรู้ เข้าใจการศึกษาในรูปแบบและมุมมองใหม่อย่างสิ้นเชิงสำหรับชนบเสรีนิยมสมัยใหม่แบบตะวันตก ตัวอย่างเช่น ในการจะศึกษาเชิงวิชาการอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนอาจมีการฝึกสติ เพื่อฝึกฝนการตระหนักรู้ในปัจจุบันขณะ หรือใช้การฝึกสุนทรียสนทนา และการฟังอย่างลึกซึ้ง เพื่อพัฒนาทักษะการมีมนุษย์สัมพันธ์ (interpersonal skills) และเท่าทันฐานกายมากขึ้น จิตตปัญญาศึกษาเกื้อหนุนผู้เรียนให้ก้าวข้ามแนวปฏิบัติทางญาณวิทยา(ทฤษฎีความรู้) แบบเดิมๆในการเรียนรู้ เพื่อใช้ชีวิตในโลกอย่างเท่าทันและมีสติมากขึ้น

ศูนย์จิตตปัญญาศึกษาในฐานะหน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการผลิตบุคลากรที่เชื่อมโยงกับการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ บนพื้นฐานการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformative Learning) ทั้งในระดับบุคคล (Personal Transformation) ระดับองค์กร (Organizational Transformation) และระดับชุมชนและสังคม (Societal Transformation)” มีแกนกลางอยู่ที่การฝึกฝนพัฒนาภูมิคุ้มกันภายในผ่านการมีสติ (Mindfulness practices) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมภายในอย่างแท้จริง และน่าจะตอบโจทย์ของสถาบันอุดมศึกษาได้จึงเป็นที่มาของโครงการ “หยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุข” ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) มาอย่างต่อเนื่อง และจากผลการดำเนินโครงการหยั่งรากจิตตปัญญา สู่สังคมแห่งความสุขใน 4 ปีที่ผ่านมา ที่ได้ดำเนินการในกลุ่มหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา พญาไท บางกอกน้อย กาญจนบุรีและนครสวรรค์ และมหาวิทยาลัยเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มสำนักงานคณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กลุ่มตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม

¹ Ergas, O.(2019) A contemplative turn in education: charting a curricular-pedagogical countermovement. Pedagogy, Culture & Society, 27(2), 251-270.

² Lewis, H. R. (2006). Excellence without a soul: How a great university forgot education (pp. 1995-2003). New York: Public Affairs.

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กลุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กลุ่มพระสงฆ์ วิทยากร พระสงฆ์อาสาเยียวยา กลุ่มครูผู้สอนนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนและสาขาที่เกี่ยวข้อง กลุ่มชุมชนเยาวชน ครู ผู้ปกครองในชุมชนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร กลุ่มมุเซอแดง ชุมชนหมู่บ้านแอโก แสนคำลือ อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน และกลุ่มชุมชนลุ่มน้ำบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยได้มีการเสริมสร้างเครื่องมือและทักษะที่เชื่อมโยงมิติจิตวิญญาณเข้าไปเสริมสร้างสุขภาวะทางปัญญา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในหลายกลุ่ม เริ่มจากกลุ่มบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล และได้ต่อยอดให้เกิดการทำงานที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ กับกลุ่มที่มีอิทธิพลทางสังคมต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กลุ่มพระสงฆ์ กลุ่มนักสร้างสื่อ กลุ่มชุมชน เพื่อให้เกิดผลกระทบทางสังคม อันได้แก่ ห้องเรียนแห่งความสุข ชุมชนแห่งความสุข เกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีทักษะสุขภาวะทางปัญญา และนโยบายสาธารณะ และพบการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มคนที่เข้าร่วมโครงการในหลายมิติ ได้แก่

ระดับบุคคล ผู้เข้าร่วมเกิดสติ ความตระหนักรู้ในตนเอง เกิดทักษะการฟังด้วยหัวใจ มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงานมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เข้าร่วมจะเกิดความตระหนักรู้และสามารถดูแลความมั่นคงภายในของตนเอง ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมมีความสุขในชีวิตมากขึ้น สามารถนำไปขยายผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับคนกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับองค์กรและชุมชน ในส่วนของกลุ่มผู้สอน พบว่าผู้สอนปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน สอนด้วยความรัก ใส่ใจกับความรู้สึกของนักเรียน นักศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้น ผลการเรียนดีขึ้น

ตัวอย่างเสียงสะท้อนจากครู อาจารย์ ผู้เข้าร่วมในปีที่ผ่านมา

“เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อตนเอง ตนเองจับอารมณ์ได้ไวขึ้น รู้ตัวเองและวางตัวเองได้เร็วขึ้น และรู้สึกเหมือนว่าจิตวิญญาณความเป็นครูของตนเองกลับมา”

“ก่อนหน้านี้เวลามีคนมาปรึกษาเรา เราจะมีคำตอบอยู่ในหัวตลอดเวลา คิดหาทางแก้ไขตลอดเวลา (พอผ่านกิจกรรม) เราได้ปรับตัวเองเป็นผู้รับฟังที่ดี”

“ปัญหาที่มีอยู่ในหัวมันคลายหมดเลย มีความสุข เมื่ออบรมเสร็จจิตเราเปลี่ยน สิ่งที่เคยคิดว่าใช้มันกลับไม่ใช่ ทำให้เราเกิดปัญญา เข้าใจทุกคน มองมุมกว้างมากขึ้น”

ตัวอย่างเสียงสะท้อนจากผู้เรียนในชั้นเรียนในปีที่ผ่านมา

“ครูปลูกฝังให้เราเป็นคนมีน้ำใจ เมื่อก่อนเราชอบทำอะไรเพื่อให้ได้รับรางวัลตอบแทน แต่เมื่อครูสอนและทำให้เราดูเป็นตัวอย่าง เรารู้สึกถึงความอยากที่จะทำมากกว่าจะมีผลตอบแทน ตอนนี้เรามีจิตอาสา เมื่อทำความดีแล้วมีความสุขมาก” (นักเรียนจากวิทยาลัยการอาชีวศึกษาลำปาง)

“หลังจากการเรียนเรื่องของการฟังด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เราก็คิดว่าทั้งเราและเพื่อนก็มีปัญหา เราต้องแก้ไขปัญหาและยอมรับให้ได้ ทำหน้าที่ของเราให้ดี ทำตัวเองให้ดีที่สุดในการเรียน ทำให้ชีวิตเราไม่เครียด ไม่กังวล ผ่อนคลาย รับรู้ ฟังด้วยใจกับเพื่อนมากขึ้น เปรียบหัวหนาลูกน้อง โดยเรียนการฟังนี้จะทำให้เข้าใจมากขึ้น ผมทำงานพิเศษที่ร้านหมูกระทะ ไม่ค่อยชอบที่ผู้จัดการร้านบ่นตลอด เปื้อนมาก แต่มารวันนี้นี้หลังครูฝึกเรื่องการฟังอย่างตั้งใจให้เรา ผมได้เปิดใจรับฟังการประชุมที่ร้านเนื่องจากมีข้อร้องเรียนในการให้บริการ ผมเข้าใจผู้จัดการมากขึ้น เพราะหากเราบริการไม่ดี ลูกค้าก็ไม่มาใช้บริการ เราก็จะไม่มีรายได้” (นักศึกษาจากวิทยาลัยการอาชีพปากช่อง)

“ได้ความใจเย็นมากขึ้น เดิมใจร้อน ค่อนข้างชี้हुตหงิด คิดอนาคต-คิดอดีต อาจารย์แนะนำว่าให้กลับมาดูลมหายใจ ต่อมาก็ไม่ค่อยคิดมาก ปล่อยาวได้ ไม่เก็บมาคิด ไม่เป็นทุกข์” (นักศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร)

ระดับองค์กร ผู้บริหารมีสติในการรับมือกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นของมหาวิทยาลัย ครอบคลุม รับฟังเสียงกันและกัน (มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยเครือข่าย) มีการจัดตั้งชมรม Mindfulness ขึ้นในสำนักงาน, ฝ่าย HR พยายามสอดแทรกเรื่องการพัฒนาจิตภายในเข้าไปในหลักสูตรการอบรมของสำนักงาน (กลต.) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้าร่วม

ระดับสังคม/ชุมชน ชุมชนตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของชุมชน มีฉันทะในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน เช่น ชุมชนหมู่ ๙ ตำบลลุ่มสุม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ที่กลุ่มแกนนำจากมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี มีความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านอย่างแท้จริง ซึ่งแต่เดิมคนในชุมชนไม่มีความกล้าหาญในการเปลี่ยนแปลง และในชุมชนมีความขัดแย้งกันเอง แต่ชุมชนสามารถที่จะก้าวข้ามผ่านจุดนี้ได้

จากการทำโครงการใน 4 ปีที่ผ่านมา ทำให้ได้เรียนรู้ว่าจิตตปัญญาสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ใน 3 ระดับข้างต้น และค้นพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครู อาจารย์จะมีผลกระทบทางสังคมในวงกว้างมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากภาระงานของครู อาจารย์ มีทั้งการเรียนการสอน การทำงานวิจัย และการบริการวิชาการ ทำให้เกี่ยวข้องกับคนกลุ่มต่าง ๆ จำนวนมาก ทั้งนักเรียน นักศึกษา สถาบันการศึกษาอื่น ๆ และชุมชน

ในปีนี้ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะส่วนหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อนแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จึงเห็นสมควรให้มีการปรับกลยุทธ์ของปีนี้โดยเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ กลุ่มครู อาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษา และจากที่ได้ทดลองทำมา กับกลุ่มสถาบันอุดมศึกษามากมายในปีที่ผ่านมาเราเน้นในเชิงระนาบ คือ การเชิญครู/อาจารย์จากหลากหลายวิทยาลัยมาอบรมด้วยกัน และสังเกตผลอบรมที่ผ่านมา เห็นว่าการที่จะให้การขับเคลื่อนเป็นไปในทิศทางที่มีประสิทธิภาพที่สุดควรจะลงลึกไปแนวตั้งให้มากขึ้น คือ การลงพื้นที่รายวิทยาลัย เพื่อบ่มเพาะและพัฒนาให้ไปสู่สถานศึกษาคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้เรียน จึงเห็นว่าหลักสูตรจิตตปัญญาศึกษาจะสามารถเติมเต็มช่องว่างตรงส่วนนี้ได้ จึงเป็นที่มาของโครงการ “สอนนอกกรอบ: ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน” ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมที่เกิดจากด้านในจริง แต่การที่จะสำเร็จได้นั้นต้องเริ่มต้นจากครูผู้สอนที่ต้องผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างแท้จริง ซึ่งความคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูนั้นต้องหลุดพ้นจากการเรียนการสอนแบบเดิมๆ ต้องคิดและทำนอกกรอบ ไม่พยายามติดกับดักซ้ำๆ กับหลักการของตนเอง ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุค Thailand 4.0 นอกจากนี้ให้ใช้ความสัมพันธ์เป็นสื่อเชื่อมโยงระหว่างครูและผู้เรียนเพื่อสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริงต่อไป

2. วัตถุประสงค์

ในการขับเคลื่อนของโครงการในปีนี้ คณะทำงานยังคงมุ่งที่จะขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญาและจิตตปัญญาศึกษา รวมถึงการนำไปประยุกต์ต่อยอดในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมให้

1. หลักการและเหตุผล

ถึงแม้ความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาของไทยจะก้าวเข้าสู่ศตวรรษ 21 พร้อมๆ กับนโยบายในการสนับสนุนอย่างกว้างขวางทั้งในด้านงบประมาณ และการส่งเสริมในด้านต่างๆ แล้วก็ตาม แต่พัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กไทยทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาก็ยังมีข้อท้าทายเป็นอย่างมากต่อผลลัพธ์คุณภาพการศึกษาที่ยังคงมุ่งเน้น “การเรียนการสอนเป็นหลัก ” (Teaching or Input-based Learning) นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “Education Reform & Entrance 4.0” ภายในงานมหกรรมการศึกษา Think Beyond 4.0 กล่าวว่า “การศึกษาในยุค Thailand 4.0” มีความหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคนที่รักที่จะเรียนมีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย.....” ดังนั้น การใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถานที่ผลิตบัณฑิตให้เป็นกำลังของชาติในการประกอบอาชีพด้วยความรู้ความสามารถที่ต้องควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ในวิชาชีพของตน จึงมีความสำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านความรู้และทักษะ อีกทั้งการพัฒนาด้านเจตคติดังกล่าวยังจะช่วยให้คนใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เป็นคนดีของสังคมอย่างสมบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ซึ่งในการสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับนี้ คือ การพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ได้กล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาต้องให้การศึกษารอบด้านที่กับผู้เรียนต้องสร้างเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ทั้งนี้แนวทางการจัดการศึกษา ที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สารสำคัญของหลักสูตร และการประเมินผลจึงมีส่วนสำคัญ ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมเป็นนามธรรมอยู่ในตัวบุคคล และเป็นทั้งคุณลักษณะของพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากนามธรรมดังกล่าว แม้สังคมจะมีบรรทัดฐานชัดเจนว่าเรื่องใดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่ก็ยากที่จะพัฒนาคุณลักษณะภายในซึ่งเป็นนามธรรม (คุณธรรม) ให้สามารถเป็นพื้นฐานและกำกับให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (จริยธรรม) ได้

จะพบว่าในปัจจุบันได้มีกระแสความตื่นตัวและสนใจแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (contemplative education) และการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ขึ้นในระบบการศึกษาไทยอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจิตตปัญญาศึกษา คือ ปรัชญาทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่บูรณาการการเรียนรู้มิติด้านในและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงเข้าไปในการเรียนรู้ในเชิงวิชาการ เพื่อเกื้อหนุนให้เกิดการนำเอาความรู้ทางวิชาการไปเชื่อมโยงกับสังคม พัฒนาความเข้าใจในตนเอง ไปพร้อม ๆ กับความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดเชิงวิพากษ์ และบ่มเพาะทักษะในการเชื่อมโยงกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ ในปัจจุบันจึงมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำเอาจิตตปัญญาศึกษาและการฝึกปฏิบัติมิติด้านในเข้ามาใน

อุดมศึกษามากขึ้นอย่างรวดเร็ว¹ สะท้อนให้เห็นว่า อดีตที่ผ่านมาระบบการศึกษาขาดความสมดุล กล่าวคือ ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะทางวิชาชีพเพื่อป้อนตลาดแรงงาน แต่ขาดการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเป้าหมายและความหมายของการเรียนรู้ หรือการช่วยเหลือให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจว่า “เขาคือใคร การค้นหาเป้าหมายใหญ่สำหรับชีวิตของพวกเขา และสำเร็จการศึกษาไปด้วยความเป็นมนุษย์ที่ดียิ่งขึ้น”² กล่าวโดยย่อคือ การศึกษาขาดความเชื่อมโยงกับชีวิตของผู้เรียน ไม่ได้ผนวกมิติความเป็นมนุษย์ของผู้สอนและผู้เรียนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา มาจากการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ของการฝึกปฏิบัติในศาสนาและปรัชญาหลายแขนงทั่วโลก จิตตปัญญาศึกษาเชื่อเชิญให้ผู้เรียนใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้มากับการโอบอุ้มชีวิตและปรากฏการณ์ในโลกภายใน ณ ปัจจุบันขณะเพื่อสร้างประสบการณ์ตรง วิธีจิตตปัญญานำมาความรู้และเฝ้ามองปรากฏการณ์ต่างๆ (เช่น กระบวนการทางธรรมชาติ กระบวนการสร้างวัฒนธรรม สภาวะทางอารมณ์และจิตใจ อคติ สื่อฯ) และใช้โอกาสนั้น เพื่อพัฒนาสติและฝึกฝนการตระหนักรู้ ทักษะการฟังและสื่อสารข้ามผ่านความแตกต่าง เพื่อเอื้อต่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และเท่าทันผลจากการกระทำของเราต่อโลกภายนอกในวงกว้าง ดังนั้น จิตตปัญญาศึกษาไม่ใช่เพียงหลักสูตรในแบบเดิมที่แค่มีวิชาการทำสมาธิเข้ามา แต่เป็นแนวทางที่สร้างการเรียนรู้ เข้าใจการศึกษาในรูปแบบและมุมมองใหม่อย่างสิ้นเชิงสำหรับชนบสมัยใหม่แบบตะวันตก ตัวอย่างเช่น ในการจะศึกษาเชิงวิชาการอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนอาจมีการฝึกสติ เพื่อฝึกฝนการตระหนักรู้ในปัจจุบันขณะ หรือใช้การฝึกสุนทรียสนทนา และการฟังอย่างลึกซึ้ง เพื่อพัฒนาทักษะการมีมนุษย์สัมพันธ์ (interpersonal skills) และเท่าทันฐานกายมากขึ้น จิตตปัญญาศึกษาเกื้อหนุนผู้เรียนให้ก้าวข้ามแนวปฏิบัติทางญาณวิทยา(ทฤษฎีความรู้) แบบเดิมๆในการเรียนรู้ เพื่อใช้ชีวิตในโลกอย่างเท่าทันและมีสติมากขึ้น

ศูนย์จิตตปัญญาศึกษาในฐานะหน่วยงานหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ก่อตั้งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาค้นคว้าและการผลิตบุคลากรที่เชื่อมโยงกับการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ บนพื้นฐานการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformative Learning) ทั้งในระดับบุคคล (Personal Transformation) ระดับองค์กร (Organizational Transformation) และระดับชุมชนและสังคม (Societal Transformation)” มีแกนกลางอยู่ที่การฝึกฝนพัฒนาภูมิคุ้มกันภายในผ่านการมีสติ (Mindfulness practices) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมภายในอย่างแท้จริง และน่าจะตอบโจทย์ของสถาบันอุดมศึกษาได้จึงเป็นที่มาของโครงการ “หยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุข” ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มาอย่างต่อเนื่อง และจากผลการดำเนินโครงการหยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุขใน 4 ปีที่ผ่านมา ที่ได้ดำเนินการในกลุ่มหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตสาธิตฯ พญาไท บางกอกน้อย กาญจนบุรีและนครสวรรค์ และมหาวิทยาลัยเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มสำนักงานคณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กลุ่มตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม

¹ Ergas, O.(2019) A contemplative turn in education: charting a curricular-pedagogical counter-movement. Pedagogy, Culture & Society, 27(2), 251-270.

² Lewis, H. R. (2006). Excellence without a soul: How a great university forgot education (pp. 1995-2003). New York: Public Affairs.

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กลุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กลุ่มพระสงฆ์ วิทยากร พระสงฆ์อาสาเยียวยา กลุ่มครูผู้สอนนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชนและสาขาที่เกี่ยวข้อง กลุ่มชุมชนเยาวชน ครู ผู้ปกครองในชุมชนตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร กลุ่มมุขเซอแดง ชุมชนหมู่บ้านแอโก้ แสนคำลือ อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน และกลุ่มชุมชนลุ่มน้ำบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยได้มีการเสริมสร้างเครื่องมือและทักษะที่เชื่อมโยงมิติจิตวิญญาณเข้าไปเสริมสร้างสุขภาวะทางปัญญา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในหลายกลุ่ม เริ่มจากกลุ่มบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล และได้ต่อยอดให้เกิดการทำงานที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ กับกลุ่มที่มีอิทธิพลทางสังคมต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่มวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กลุ่มพระสงฆ์ กลุ่มนักสร้างสื่อ กลุ่มชุมชน เพื่อให้เกิดผลกระทบทางสังคม อันได้แก่ ห้องเรียนแห่งความสุข ชุมชนแห่งความสุข เกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีทักษะสุขภาวะทางปัญญา และนโยบายสาธารณะ และพบการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มคนที่เข้าร่วมโครงการในหลายมิติ ได้แก่

ระดับบุคคล ผู้เข้าร่วมเกิดสติ ความตระหนักรู้ในตนเอง เกิดทักษะการฟังด้วยหัวใจ มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงานมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เข้าร่วมจะเกิดความตระหนักรู้และสามารถดูแลความมั่นคงภายในของตนเอง ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมมีความสุขในชีวิตมากขึ้น สามารถนำไปขยายผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับคนกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับองค์กรและชุมชน ในส่วนของกลุ่มผู้สอน พบว่าผู้สอนปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน สอนด้วยความรัก ใส่ใจกับความรู้สึกของนักเรียน นักศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนมากขึ้น ผลการเรียนดีขึ้น

ตัวอย่างเสียงสะท้อนจากครู อาจารย์ ผู้เข้าร่วมในปีที่ผ่านมา

“เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อตนเอง ตนเองจำอารมณ์ได้ไวขึ้น รู้ตัวเองและวางตัวเองได้เร็วขึ้น และรู้สึกเหมือนว่าจิตวิญญาณความเป็นครูของตนเองกลับมา”

“ก่อนหน้านี้นี้เวลามีคนมาปรึกษาเรา เราจะมีคำตอบอยู่ในหัวตลอดเวลา คิดหาทางแก้ไขเขาตลอด (พอผ่านกิจกรรม) เราได้ปรับตัวเองเป็นผู้รับฟังที่ดี”

“ปัญหาที่มีอยู่ในหัวมันคลายหมดเลย มีความสุข เมื่ออบรมเสร็จจิตเราเปลี่ยน สิ่งที่เคยคิดว่าใช้มันกลับไม่ใช่ ทำให้เราเกิดปัญญา เข้าใจทุกคน มองมุมกว้างมากขึ้น”

ตัวอย่างเสียงสะท้อนจากผู้เรียนในชั้นเรียนในปีที่ผ่านมา

“ครูปลูกฝังให้เราเป็นคนมีน้ำใจ เมื่อก่อนเราชอบทำอะไรเพื่อให้ได้รับรางวัลตอบแทน แต่เมื่อครูสอนและทำให้เราดูเป็นตัวอย่าง เรารู้สึกถึงความอยากที่จะทำมากกว่าจะมีผลตอบแทน ตอนนี้เรามีจิตอาสา เมื่อทำความดีแล้วมีความสุขมาก” (นักเรียนจากวิทยาลัยการอาชีวศึกษาลำปาง)

“หลังจากการเรียนเรื่องของการฟังด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เราก็คิดว่าทั้งเราและเพื่อนก็มีปัญหา เราต้องแก้ไขปัญหาและยอมรับให้ได้ ทำหน้าที่ของเราให้ดี ทำตัวเองให้ดีที่สุดในการเรียน ทำให้ชีวิตเราไม่เครียด ไม่กังวล ผ่อนคลาย รับรู้ ฟังด้วยใจกับเพื่อนมากขึ้น เปรียบหัวน้ำลูกน้อง โดยเรียนการฟังนี้จะทำให้เข้าใจมากขึ้น ผมทำงานพิเศษที่ร้านหมูกระทะ ไม่ค่อยชอบที่ผู้จัดการร้านบ่นตลอด เบื่อมาก แต่มารวันนี้นี้หลังครูฝึกเรื่องการฟังอย่างตั้งใจให้เรา ผมได้เปิดใจรับฟังการประชุมที่ร้านเนื่องจากมีข้อร้องเรียนในการให้บริการ ผมเข้าใจผู้จัดการมากขึ้น เพราะหากเราบริการไม่ดี ลูกค้ายกไม่มาใช้บริการ เราก็คงไม่มีรายได้” (นักศึกษาจากวิทยาลัยการอาชีพปากช่อง)

“ได้ความใจเย็นมากขึ้น เดิมใจร้อน ค่อนข้างชี้ทุ้งหงิด คิดอนาคต-คิดอดีต อาจารย์แนะนำให้กลับมาดูลมหายใจ ต่อมาก็ไม่ค่อยคิดมาก ปล่อยวางได้ ไม่เก็บมาคิด ไม่เป็นทุกข์” (นักศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิ์)

ระดับองค์กร ผู้บริหารมีสติในการรับมือกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นของมหาวิทยาลัย ใคร่ครวญ รับฟังเสียงกันและกัน (มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยเครือข่าย) มีการจัดตั้งชมรม Mindfulness ขึ้นในสำนักงาน, ฝ่าย HR พยายามสอดแทรกเรื่องการพัฒนาจิตภายในเข้าไปในหลักสูตรการอบรมของสำนักงาน (กลต.) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้าร่วม

ระดับสังคม/ชุมชน ชุมชนตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของชุมชน มีฉันทะในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน เช่น ชุมชนหมู่ ๙ ตำบลลุ่มสุม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดกาญจนบุรี ที่กลุ่มแกนนำจากมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี มีความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านอย่างแท้จริง ซึ่งแต่เดิมคนในชุมชนไม่มีความกล้าหาญในการเปลี่ยนแปลง และในชุมชนมีความขัดแย้งกันเอง แต่ชุมชนสามารถที่จะก้าวข้ามผ่านจุดนี้ได้

จากการทำโครงการใน 4 ปีที่ผ่านมา ทำให้ได้เรียนรู้ว่าจิตตปัญญาสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ใน 3 ระดับข้างต้น และค้นพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครู อาจารย์จะมีผลกระทบทางสังคมในวงกว้างมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากภาระงานของครู อาจารย์ มีทั้งการเรียนการสอน การทำงานวิจัย และการบริการวิชาการ ทำให้เกี่ยวข้องกับคนกลุ่มต่าง ๆ จำนวนมาก ทั้งนักเรียน นักศึกษา สถาบันการศึกษาอื่น ๆ และชุมชน

ในปีนี้ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในฐานะส่วนหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีภารกิจหลักในการขับเคลื่อนแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จึงเห็นสมควรให้มีการปรับกลยุทธ์ของปีนี้โดยเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ กลุ่มครู อาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษา และจากที่ได้ทดลองทำมา กับกลุ่มสถาบันอุดมศึกษามากมายในปีที่ผ่านมาเราเน้นในเชิงระนาบ คือ การเชิญครู/อาจารย์จากหลากหลายวิทยาลัยมาอบรมด้วยกัน และสังเกตผลอบรมที่ผ่านมา เห็นว่าการที่จะให้การขับเคลื่อนเป็นไปในทิศทางที่มีประสิทธิภาพที่สุดควรจะต้องลงลึกไปแนวตั้งให้มากขึ้น คือ การลงพื้นที่รายวิทยาลัย เพื่อบ่มเพาะและพัฒนาให้ไปสู่สถานศึกษาคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้เรียน จึงเห็นว่าหลักสูตรจิตตปัญญาศึกษาจะสามารถเติมเต็มช่องว่างตรงส่วนนี้ได้ จึงเป็นที่มาของโครงการ “สอนนอกกรอบ: ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน” ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมที่เกิดจากด้านในจริง แต่การที่จะสำเร็จได้นั้นต้องเริ่มต้นจากครูผู้สอนที่ต้องผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างแท้จริง ซึ่งความคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูนั้นต้องหลุดพ้นจากการเรียนการสอนแบบเดิมๆ ต้องคิดและทำนอกกรอบ ไม่พยายามติดกับดักซ้ำๆ กับหลักการของตนเอง ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุค Thailand 4.0 นอกจากนี้ให้ใช้ความสัมพันธ์เป็นสื่อเชื่อมโยงระหว่างครูและนักเรียน เพื่อสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริงต่อไป

2. วัตถุประสงค์

ในการขับเคลื่อนของโครงการในปีนี้ คณะทำงานยังคงมุ่งที่จะขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญาและจิตตปัญญาศึกษา รวมถึงการนำไปประยุกต์ต่อยอดในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมให้

กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยมุ่งเน้นที่บุคลากรทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อรวบรวมองค์ความรู้อันนำไปสู่สุขภาวะทางปัญญา

1) เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญาและจิตตปัญญาศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพภายในของครูผู้สอน ตลอดจนสร้างสุขภาวะทางปัญญาให้เกิดขึ้นในกลุ่มครูผู้สอน ซึ่งได้แก่ หัวหน้าครูฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา หัวหน้าครูปรึกษา และหัวหน้าครูฝ่ายกิจกรรมวิทยาลัยคุณธรรมเป็นหลัก

2) เพื่อบ่มเพาะและสร้างกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวจิตตปัญญาศึกษา ในการขับเคลื่อนเรื่องสุขภาวะทางปัญญาและจิตตปัญญาศึกษาสู่สังคม

3) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและการจัดการความรู้

3.กรอบแนวคิด ทฤษฎี

กรอบแนวคิดหลักที่ใช้ในการดำเนินงานซึ่งมีหลักการพื้นฐานและเป้าหมายที่สอดคล้องกัน ดังนี้

3.1 จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ การศึกษาที่เน้นการพัฒนาภายในอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา อ่อนน้อมต่อธรรมชาติ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุลย์กระบวนการเรียนรู้นี้เป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้มนุษย์เกิด ปัญญา ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

การนำแนวคิดทางจิตตปัญญาศึกษาเข้าไปบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา จะทำให้สามารถสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีความเข้าใจตนเอง ความเชื่อมโยงกับสังคม ควบคู่ไปกับทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ในทุก ๆ ศาสตร์ และบ่มเพาะความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)

การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative learning) คือการเรียนรู้ที่เปลี่ยนกรอบการอ้างอิง (Frame of reference) เดิมที่เคยเป็นปัญหา – ได้แก่ ชุดความเชื่อ สมมติฐาน และความคาดหวังที่ตายตัว (Habit of mind, Meaning perspective, Mindset) – ไปสู่กรอบการอ้างอิงที่ใหญ่ขึ้น ครอบคลุม เห็นแยกแยะความแตกต่างได้ เปิดรับ สะท้อนและนำเสนอสภาพความรู้สึกนึกคิดได้มากขึ้น รวมถึงรู้สึกว่าการบ่มนี้สามารถรับกับการเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น กรอบการอ้างอิงอย่างใหม่นี้จะดีขึ้นกว่าเดิมเพราะมันมีแนวโน้มที่จะทำให้เราเกิดความเชื่อและความคิดเห็นที่เมื่อนำลงไปสู่การกระทำแล้วจะดูจริงแท้และถูกต้องมากขึ้น (Mezirow, 2003: 58)

กระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญา จะทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับความคิดและระดับจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ของแจ๊ค แมซิโรว์ และเอ็ดเวิร์ด เทย์เลอร์

เครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

1. การทำความเข้าใจ เข้าใจตัวเอง การกลับมาตรวจสอบทบทวนตัวเอง รู้ว่าตัวเองเป็นอย่างไร การกลับมา
รู้เนื้อรู้ตัว และการสร้างการตระหนักรู้อย่างลึกซึ้งจากด้านในของตนเอง
2. สติภาวนา เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับลึก ตัวอย่างเช่น สติใน
ชีวิตประจำวัน สติกับการทำงาน
3. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เข้าร่วมได้มีประสบการณ์ตรง
(Direct-experience) กับอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ หรือการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคน ให้ได้เกิด
การใคร่ครวญ เรียนรู้สิ่งที่เหมาะสมและต่างในตัวเองและผู้อื่น การได้สะท้อนตัวเอง (Self – reflection) ท่ามกลาง
บรรยากาศการรับฟัง เรียนรู้ร่วมกันไม่ตัดสินหรือวิพากษ์ จะทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับกำลังใจ สัมผัสถึงพลังความรัก
ความเมตตาและศักยภาพทั้งที่มีต่อตนเองและผู้อื่น จนเกิดการยอมรับได้อย่างเป็นธรรมดาและเป็นธรรมชาติ
4. การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงหรือ Transformative Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถสร้าง
การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงและยั่งยืน ด้วยการเข้าไปทำงานกับธรรมชาติด้านในถึงระดับ ชุดความเชื่อพื้นฐาน กรอบ
การอ้างอิง หรือสมมติฐานใหญ่ภายในจิตใจ (Frame of reference) ที่บุคคลนั้นใช้ในการรับรู้และทำความเข้าใจ
โลกเป็นเบื้องต้น นำไปสู่การยกระดับขึ้นของจิตสำนึกที่สูงและรองรับ ความซับซ้อนได้มากขึ้นที่ฝังแน่นอยู่ใน
ธรรมชาติด้านในของคนๆ นั้น ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีความถาวรยั่งยืนและไม่ย้อนกลับการ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะพบได้ทั้งในระดับพฤติกรรม ท่าที ความรู้สึก ความคิด และลึกลงไป ถึงระดับความเชื่อ
พื้นฐาน สามารถประเมินได้ในเชิงประจักษ์ เช่น การสืบค้นเชิงปรากฏการณ์วิทยา การสัมภาษณ์เชิงลึก การตอบ
คำถาม พูดคุยสนทนา การเขียนบันทึก รวมไปถึงการสำรวจระยะยาว รูปแบบต่างๆ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้สู่การ
เปลี่ยนแปลง มีกระบวนการที่แตกต่างออกไปจากการเรียนรู้หรือการทำงานโดยทั่วไปที่มักเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ก่อน
แต่กลับละเลยมิติด้านในของบุคคลอันเป็นรากฐานของการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง

องค์ประกอบการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน คือ

ในเบื้องต้น กระบวนการเรียนรู้อยู่บนหลักของการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยการมีประสบการณ์
ตรงเป็นสำคัญ องค์ประกอบของกระบวนการประกอบด้วย

- 1) การใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งบนฐานของการมีสติ Contemplation
- 2) การโอบอุ้มดูแลและความมีใจกรุณา Compassion
- 3) ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในทุกมิติการเรียนรู้และการใช้ชีวิต Connection
- 4) การเผชิญหน้ากับความเป็นจริงเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการเติบโตภายใน Confrontation
- 5) การมีพันธะสัญญาและลงมือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ Commitment
- 6) ความต่อเนื่องยาวนานและบ่มเพาะผลการเรียนรู้จนสุกงอม Continuity
- 7) ความเป็นสังฆะและกลุ่มกัลยาณมิตร Community

อนึ่ง รายละเอียดของเนื้อหาการจัดกระบวนการ อาจมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับบริบทของ
องค์กรและความต้องการ การจัดกระบวนการอาจแยกดำเนินการในแต่ละองค์กรและหรือการจัดพื้นที่การเรียนรู้
ร่วมกัน เพื่อการเรียนรู้ข้ามองค์กร (ธนา นิลชัยโกวิท และอดิสร จันทรสขุ : ศิลปะแห่งการจัดกระบวนการจิตต
ปัญญา

4 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 20 คน

5. รูปแบบ วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการของโครงการอาศัยการจัดกระบวนการอบรมเรียนรู้เชิงประสบการณ์ตรง การสร้างกลุ่ม
สังขะการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติ โดยผู้เข้าร่วมจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้จริง เป็น
รูปธรรม โดยเน้นไปที่มิติด้านใน เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะทางปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างแท้จริงโดย
แบ่งกระบวนการเรียนรู้ตามกำหนดการ ดังนี้

ครั้งที่	วันที่จัด	สถานที่จัด	รายละเอียดกิจกรรม
1	31 พฤษภาคม – 2 มิถุนายน 2564 (3 วัน 2 คืน)	รอยัล ฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ท แอนด์ สปา จ.นครนายก	<u>Self Awareness & Other Awareness (3 วัน)</u> - การตระหนักรู้ภายในตน - การรู้จักตนเอง - การจัดการอารมณ์ หรือ อีคิว - ความเข้าใจพื้นฐานการพัฒนามิติภายในของมนุษย์ - ความเข้าใจผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง
2	20-21 กรกฎาคม 2564 (2 วัน 1 คืน)	โรงแรมเดอชาโต เขาใหญ่ และ อุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ จ.นครราชสีมา	<u>Social Awareness (2 วัน)</u> กิจกรรมท่ามกลางธรรมชาติเพื่อเกิดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงจากธรรมชาติ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆดังนี้ - Nature Connection - การสร้างความสงบนิ่งภายใน - ทักษะการสร้างปัญญาภายใน - การเฝ้าสังเกตความจริงของสรรพสิ่ง
3	21-22 ตุลาคม 2564 (2 วัน 1 คืน)	รอยัล ฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ท แอนด์ สปา จ.นครนายก	<u>สอนนอกกรอบ (3 วัน)</u> - ความเข้าใจแนวคิด "กล้าที่จะสอน" ของ Parker Palmer - ปลุกพลังและจิตวิญญาณความเป็นครูภายในตน - ฝึกฝนทักษะการเป็น Facilitator หรือ กระบวนกร - ค้นหาแบบแผนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่จะนำไปใช้ในอนาคต
4	12-13 มกราคม 2565 (2 วัน 1 คืน)	รอยัล ฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ท แอนด์ สปา จ.นครนายก	<u>เปลี่ยนแปลงตนเอง (2 วัน)</u> - ศึกษาหัวใจของโครงการ "สอนนอกกรอบ" ผ่านโครงการ "เปลี่ยนแปลงตนเอง" - แบ่งปันองค์ความรู้ที่ได้นำไปใช้ในวิทยาลัยหรือห้องเรียนของตน - การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) - ติดตามและประเมินผล

7. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

- 1) มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจำนวน 20 คน
- 2) ผู้เข้าร่วมสามารถเป็น Change Agent ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากภายในได้ ไม่น้อยกว่า 10 คน จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด/สถาบันการศึกษา
- 3) ครูผู้เข้าร่วม 1 คน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยหรือการบริการวิชาการ และสามารถเผยแพร่ความรู้ต่อผู้เรียนได้จริง
- 4) ความพึงพอใจต่อสัมพันธภาพในกลุ่มการเรียนรู้ มีระดับสูงขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75
- 5) ผู้ที่สามารถนำผลการเรียนรู้ไปถ่ายทอดต่อผู้เรียนโดยเน้นการเรียนรู้ด้านเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงจากภายใน อย่างน้อยร้อยละ 50 จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด
- 6) รูปแบบ/วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ได้นำไปใช้จริงจากผู้เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 10 ชิ้นงาน/ปี

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

- 1) ผู้เข้าร่วมเกิดสติ การตระหนักรู้ในตนเอง และตระหนักรู้ต่อสังคม มีทักษะการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ (Contemplative Skill) เกิดการพัฒนาการมีสติภายใน สามารถนำการเจริญสติในชีวิตประจำวัน (Mindfulness in Daily life) ไปปฏิบัติได้ในวิถีชีวิตได้จริง เกิดคุณธรรม จริยธรรมภายในตนเองจริง
- 2) ผู้เข้าร่วมสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนของตนเอง และสามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้
- 3) ผู้สอนสามารถสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนามิติภายในของผู้เรียน เกิดคุณธรรมจริยธรรม อันนำไปสู่วิถีสุขภาวะทางปัญญา

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

ครูผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการสามารถสอนนอกกรอบและสามารถสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนามิติภายในของผู้เรียน ให้เกิดคุณธรรมอย่างแท้จริง และเกิดสุขภาวะทางปัญญา อันเป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาคุณธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งถือว่าผู้เรียน คือพลังสำคัญของชุมชนในอนาคต ทั้งในมิติเศรษฐกิจและการสร้างสุขภาวะให้แก่ท้องถิ่น การเสริมสร้างศักยภาพภายในให้เกิดคุณธรรมอย่างแท้จริงให้กับคนกลุ่มนี้น่าจะเกิดผลกระทบที่จะเกิดผลกระทบเพื่อไปสู่สุขภาวะในท้องถิ่นให้ดีขึ้น เพื่อสร้างสุขภาวะในชุมชนอย่างยั่งยืน

9. การติดตาม/การประเมินผล

การประเมินผลโครงการ”จากการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาคุณธรรม” จะประเมินโดยทีมคณะทำงานของศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา และเชิงปริมาณ เครื่องมือหลักคือ การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์และการเข้าร่วมอยู่ในกระบวนการเรียนรู้

10. เงื่อนไขการรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้สมัครจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้ง 4 ครั้ง ของการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ จนเสร็จสิ้นโครงการ รับสมัครจำนวน 20 คน

11. การลงทะเบียนรับสมัคร

ผู้สมัครสามารถลงทะเบียนผ่านทางแบบฟอร์มออนไลน์ทาง <https://forms.gle/WtRnCbMP43S1euPG8> หรือผ่านทาง QR Code ภายในวันศุกร์ที่ 23 เมษายน 2564

กำหนดการพิจารณา

วันที่ 27 เมษายน 2564

ประกาศผู้มีสิทธิ์สัมภาษณ์

วันที่ 1 พฤษภาคม 2564

สอบสัมภาษณ์ทางระบบประชุมออนไลน์ (โปรแกรมซูม)

วันที่ 5 พฤษภาคม 2564

ประกาศรายชื่อผู้ได้เข้าร่วมการอบรม

ทั้งนี้โครงการจะออกค่าใช้จ่ายให้ผู้เข้าร่วมแต่ละสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

11.1 ค่าตอบแทนกระบวนกรที่ดำเนินการอบรมบ่มเพาะตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา ตลอดหลักสูตร

11.2 ค่าที่พัก และค่าอาหารของผู้เข้าร่วมในการอบรมตลอดทั้งหลักสูตร

11.3 ค่าพาหนะเดินทางไปศึกษาธรรมชาติ จำนวน 1 ครั้ง (2 วัน) (เฉพาะในส่วนที่เดินทางจากโรงแรมที่พักไปสถานที่ศึกษาธรรมชาติ)

11.4 ค่าอุปกรณ์และสำเนาหนังสือประกอบกิจกรรม

ค่าใช้จ่ายที่ทางสถาบันการศึกษาต้นสังกัดต้องรับผิดชอบให้ผู้เข้าร่วม

ค่าพาหนะเดินทางสำหรับผู้เข้าร่วมในการเดินทางมาสถานที่จัดฝึกอบรมในและครั้ง

หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ

มหาวิทยาลัยมหิดล โดยศูนย์จิตตปัญญาศึกษา

ที่อยู่จัดสำหรับส่งจดหมาย

999 ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา ชั้น 4 อาคารประชาสังคมอุดมพัฒน์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

ผู้ประสานงานโครงการ

065 915099 คุณวัลภา ศรีสวัสดิ์

081633 3345 คุณลักษณะาวดี จตุรภัทร์

โทรสาร 0-2441-5024

สอนนอกกรอบ:ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน

(Teach out of the Box : Transformative teachers from within)

ภายใต้โครงการหยั่งรากจิตตปัญญาสู่สังคมแห่งความสุข : เส้นทางสู่สุขภาวะทางปัญญา

สำหรับสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการอำนวยการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

กำหนดการและสถานที่จัดกิจกรรม

ครั้งที่ 1 วันที่ 31 พฤษภาคม - 2 มิถุนายน 2564

Self Awareness & Other Awareness

ณ โรงแรมรอยัลฮิลส์กอล์ฟ รีสอร์ทแอนด์สปา

จ.นครนายก

ครั้งที่ 2 วันที่ 20 -21 กรกฎาคม 2564

Social Awareness

ณ โรงแรมชาโต เดอ เขาใหญ่

จ.นครราชสีมา

ครั้งที่ 3 วันที่ 21 - 22 ตุลาคม 2564

สอนนอกกรอบ (กล้าที่จะสอน)

ณ โรงแรมรอยัลฮิลส์กอล์ฟ รีสอร์ทแอนด์สปา

จ.นครนายก

ครั้งที่ 4 วันที่ 12 - 13 มกราคม 2565

การเปลี่ยนแปลงตนเอง

ณ โรงแรมรอยัลฮิลส์กอล์ฟ รีสอร์ทแอนด์สปา

จ.นครนายก

** ต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องได้ทั้ง 4 ครั้ง **

รับจำนวนจำกัด
เพียง 20 คน

**ฟรีค่าใช้จ่าย
ภายในการอบรม
42,000 บาท/คน**

การสมัครลงทะเบียนได้ที่

<https://forms.gle/WtRnCbMP43S1euPG8>

หมดเขตรับสมัคร วันที่ 23 เมษายน 2564

ประกาศผู้มีสิทธิ์สัมภาษณ์ วันที่ 27 เมษายน 2564

สอบสัมภาษณ์ วันที่ 1 พฤษภาคม 2564

ประกาศรายชื่อผู้ได้เข้าร่วมอบรม วันที่ 5 พฤษภาคม 2564

